

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОДФП.07 Дитяча література з методикою навчання

Напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта

Київ – 2016

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2016 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОДФП.07 Дитяча література з методикою навчання

Напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1689

Жильцов
(підпис) (прізвище, по батьку)

« _____ » _____ 2016 р.

Київ – 2016

Дитяча література з методикою навчання: роб. навч. прогр. [для студ. напр. підгот. 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. Л.А.Порядченко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 12 с.

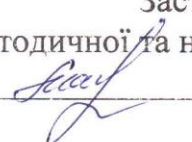
Розробник:

Порядченко Леся Анатоліївна, канд. пед. наук, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 2 від 07 вересня 2016 року

Завідувач кафедри початкової освіти
 – С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи
 – М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 рік
© Педагогічний інститут, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 2	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	За вибором вищого навчального закладу
	Напрямок підготовки <i>6.010101Початкова освіта</i>	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель початкової школи	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Загальна кількість годин – 60 год.		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«бакалавр»</i>	Лекції
		6 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		16 год.
		Самостійна робота
		28 год.
		Модульний контроль
4 год.		
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій ознайомлення з літературними творами для дітей;
- сприяння розвитку фахової компетентності майбутнього вчителя, зорієнтованого на літературний розвиток учнів;
- формування культури читання у майбутніх учителів початкової школи;
- оволодіння практичними методами щодо ознайомлення молодших школярів з художніми творами.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- сприяти засвоєнню студентами основних етапів розвитку дитячої літератури та основ літературознавства;
- формувати вміння сприймати літературний твір для дітей як мистецтво слова;
- розвивати естетичний смак, інтерес до художнього слова як духовної спадщини народу;
- розвивати образне мислення, комунікативні та творчі здібності студентів;
- розвиток умінь моделювати літературний розвиток учнів початкової школи.

Навчальна дисципліна «Дитяча література з методикою навчання» спрямована на формування у студентів **фахових компетентностей**:

- **організаційна** – здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати результативність читацької діяльності, стимулювати читацьку активність учнів початкової школи;
- **психолого-педагогічна** – володіння психолого-педагогічними знаннями, знаннями із навчальної дисципліни; створення сприятливих умов для читацької активності учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості;
- **діагностична** – володіння технологіями педагогічного діагностування та прогнозування; вміння здійснювати діагностичну діяльність на основі систематичного вивчення індивідуальних особливостей молодших школярів, їхніх читацьких інтересів, потенційних можливостей і потреб в оволодінні читацькою компетентністю; аналізувати, коригувати читацький розвиток учнів; застосовувати різнопланові діагностичні методики на уроках літературного читання;
- **методична** – володіння методами, прийомами та засобами формування читацької компетентності, опрацювання літературного твору, знаннями теорії та практики навчання літературного читання молодших школярів; вміння здійснювати аналіз дитячих художніх творів; проводити уроки читання на засадах гуманізму та діалогізму;
- **здоров'язберезувальна** – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я, створювати сприятливе освітнє середовище для

- повноцінного розвитку учнів молодшого шкільного віку; забезпечувати дотримання гігієнічних вимог на уроках читання;
- **інтегративна** – здатність і готовність проводити уроки літературного читання на основі інтеграції змісту освіти, поєднання знань з різних предметів для формування читацьких інтересів дітей, впровадження особистісно орієнтованого та діяльнісно-компетентнісного підходів у навчанні молодших школярів літературному читанню;
  - **творча** – здатність виконувати функцію фасилітатора; готовність організувати самостійну читацьку діяльність учнів, спрямовану на розвиток творчих здібностей засобами мистецтва слова.

Програмні результати навчання

- уміння орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі;
- уміння швидко шукати інформацію, критично оцінювати її, застосовувати отримані знання для вирішення поставленої проблеми;
- уміння здійснювати пошук і огляд сучасної літератури для дітей у спеціальних наукових джерелах, дитячих журналах, газетах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, веб-сайти, портали);
- уміння ефективно та гнучко використовувати знання з навчальної дисципліни в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;
- знати програмові вимоги, перелік та зміст творів для класного та позакласного читання учнів початкової школи;
- здатність моделювати літературний розвиток учнів;
- вміння здійснювати аналіз художнього твору та аргументувати власні судження;
- вміння розробляти плани-конспекти та проводити уроки з літературного читання із застосуванням сучасних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Жанрові особливості української літератури для дітей ХІХ - ХХІ століть.

Тема 1. Шкільна тематика у творах дитячої літератури

Виховання і школа в творах Б.Грінченка (“Дзвоник”, “Панько”, “Украла”). Твори про дітей і для дітей Панаса Мирного (“Морозенко”, “Пригода з “Кобзарем”). Світ дитини у творах І.Франка “Трицева шкільна

наука”, “Олівець”, “Красне писання”. Автобіографічні оповідання “Малий Мирон”, “У кузні”. Психологія і внутрішній світ дитини у творах М.Коцюбинського “Харитя”, “Ялинка”, “Маленький грішник”.

Основні поняття теми: оповідання, перекази.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 5;

Додаткова: 1, 2, 3.

Тема 2. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання

Гумористичні твори О.Вишні. Смішинки, жарти, гуморески, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Білоуса, П.Глазового та ін.). Українське байкарство: становлення та розвиток української байки. Особливості жанру байки. Байкарі минулого і сучасності для дітей. Гумористичні твори сучасних українських письменників, що написані для дітей. Створення дитячої драматургії. Поява дитячого театру. Особливості виразного читання гумористичного твору.

Основні поняття теми: байка, смішинка, оповідання, гумореска, жарт, літературна казка, вірш.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4;

Додаткова: 4, 7.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості новітньої української дитячої літератури

Тема 3. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.

Традиційні та нові теми і жанри в українській дитячій літературі. Віршовані казки, казки-легенди, літературні казки в новітній літературі. Тема історичного минулого (переспів народних дум) у новітній літературі. Жанр шкільної повісті у новітній дитячій літературі. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка. Сучасні дитячі письменники, особливості їх творчості.

Основні поняття теми: казка, казка-легенда, дума, повість, повість-казка, драматичний детектив.

Рекомендована література:

Основна: 1, 4, 5;

Додаткова: 1, 2, 4.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с	пр.	с.р.	МКР	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ XIX - XXI СТОЛІТЬ.						
Тема 1. Шкільна тематика у творах дитячої літератури		2	2	4	8	
Тема 2. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання		2	2	4	10	
Разом за змістовим модулем 1	36	4	4	8	18	2
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ						
Тема 3. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.		2	2	8	10	
Разом за змістовим модулем 2	24	2	2	8	10	2
Усього годин	60	6	6	16	28	4

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Шкільна тематика в творчості українських письменників 19-21 ст.	2
2	Жанрові особливості української літератури для дітей	2
3	Проблематика сучасної дитячої літератури. Різноманітність жанрів і тем.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виховання і школа в творах Б.Грінченка (“Дзвоник”, “Панько”, “Украла”).	2
2	Твори про дітей і для дітей Панаса Мирного (“Морозенко”, “Пригода “Кобзарем”).	2
3	Психологія і внутрішній світ дитини у творах М.Коцюбинського “Харитя”, “Ялинка”, “Маленький грішник”.	2
4	Жанр байки в українській дитячій літературі	2
5	Гумористичні твори О.Вишні, С.Олійника, П. Глазового та ін. в дитячому читанні.	2
6	Смішинки, жарти, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Білоуса) в дитячому читанні.	2
7	Ідейно-виховне значення творчості В.Сухомлинського для дітей.	2
8	Творчість Марійки Підгірянки, Д. Павличка, О.Сенатович, Л.Костенко в дитячій літературі	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	<p>Школа і виховання у творах дитячої літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зробити ідейно-художній аналіз творів (на вибір) Марка Вовчка, І.Франка, Лесі Українки, Б.Грінченка та М. Коцюбинського. 2. Підготувати реферативне дослідження про тематику творів Бориса Грінченка в дитячій літературі. 3. Упорядкувати збірник поезій Л.Українки для дітей. 4. Проаналізувати майстерність змалювання світу дитини в оповіданнях І.Франка «Малий Мирон», «У кузні», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист». 5. Дати характеристику оповідань М.Коцюбинського, присвячених дітям («Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник»), образів дітей сільської та міської бідноти. 	8	10
2	<p>Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити майстерність та оптимізм співомовок С.Руданського («Добре торгувалось», «Не мої ноги», «Вовки», «Жалібний дяк», «Треба всюди приятеля мати»). 2. Написати анотацію до збірки байок Езопа та вивчити три байки з підручників «Літературне читання» напам'ять (на вибір студента). 3. Підготувати збірку байок Б.Грінченка. 4. Проаналізувати творчість сучасних письменників байкарів, твори яких увійшли до дитячої літератури. 5. Підготувати рекомендації для вчителів по удосконаленню виразності читання байки. 	10	12
3	<p>Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття». 2. Зробити аналіз творів В.Нестайка (на вибір). 3. Проаналізувати по одному творові (на вибір) О.Копиленка і М.Трублаїні. 4. Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХІ століття» 5. Підготувати повідомлення «Українські письменники – лауреати літературної премії ім. Лесі Українки» 6. Підготувати реферат на тему «Сучасні дитячі письменники та їхні твори для дітей». 	10	12
	Разом	28	34

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація за допомогою мультимедійної дошки.

• *Практичні*: вправ, моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; пізнавальні ігри; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

Комп'ютерного контролю: тестові програми.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Макс. к-сть балів	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
	T1	T2	T3						
Лекції	1	1	1					3	
Сем. з.	10+1	10+1	10+1					33	
Пр. з.	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	88	
Сам. роб.	10		12	12				34	
МКР	25			25				50	
ВСЬОГО 208 б. РК – 2,08									

Рейтинговий показник успішності

Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1– 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

11. Методичне забезпечення навчальної дисципліни

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ мультимедійні презентації;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Рекомендована література

Основна

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. :Арій, 2011 – 592 с.
3. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т. / упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна - К. : Арій, 2007. – 656 с.
4. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т. /упоряд. І.Луценко, А.Подолінний, Б.Чайковський. - К. : Вища школа, 1992. – 286 с.
5. Закувала зозуленька. Українська народна поетична творчість / упоряд. Н. Шумило. - К. : Веселка, 1998. С. 3 - 19.

Додаткова

1. Українська дитяча література. Хрестоматія / Упоряд. Л.Козачок. - К. : Вища школа, 2002. - 519 с.
2. Колосок . Хрестоматія: у 2-х Т. / упоряд. Дзюбишина-Мельник Н.Я. - К. : 1994. – 624 с.
3. Дивосвіт Веселки К. : Веселка, 2005 –704 с.
4. Калинова сопілка. Українська народна прозова творчість. / упоряд. О. Ю. Бріцина, Г.В. Довженко. - К. : Веселка, 1998. – 430 с.
5. Библиотека мировой литературы для детей (А. Линдгрэн, Дж. Родари, П. Тревверс, А. де Сент-Экзюпери). - М. : 1983. - 590 с.
6. Зарубіжна література: навч. посіб.-хрестоматія / Давидюк Л. В., Задорожня О. Ф. - К. : Ленизд., 2003. - 592 с.
7. Кодлюк Я. Розповіді про письменників: посіб. для вчителя початкових класів. / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. - 3-те вид. - Тернопіль : підручники-посібники, 2001. - 120 с.

Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література з методикою навчання»

Разом: 60 год., лекції – 6 год., семінарські заняття – 6 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 28 год., ПМК – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ ХІХ - ХХІ СТОЛІТЬ		ОСОБЛИВОСТІ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
Кількість балів за модуль	115 балів		93 бали	
Лекції	1	2	3	
Теми лекцій	Шкільна тематика у творах дитячої літератури (1 бал)	Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання (1 бал)	Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. (1 бал)	
Теми семінарських занять	Шкільна тематика в творчості українських письменників 19-21 ст. (11 балів)	Жанрові особливості української літератури для дітей (11 балів)	Проблематика сучасної дитячої літератури. Різноманітність жанрів і тем. (11 балів)	
Теми практичних занять	Виховання і школа в творах Б.Грінченка (“Дзвоник”, “Панько”, “Украла”). (11 балів) Твори про дітей і для дітей Панаса Мирного (“Морозенко”, “Пригода “Кобзарем”). (11 балів)	Психологія і внутрішній світ дитини у творах М.Коцюбинського “Харитя”, “Ялинка”, “Маленький грішник”. (11 балів) Жанр байки в українській дитячій літературі (11 балів)	Гумористичні твори О.Вишні, С.Олійника, П.Глазового та ін. в дитячому читанні. (11 балів) Смішинки, жарти, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Білоуса) в дитячому читанні. (11 балів)	Ідейно-виховне значення творчості В.Сухомлинського для дітей. (11 балів) Творчість Марійки Підгірянки, Д.Павличка, О.Сенатович, Л.Костенко в дитячій літературі (11 балів)
Самостійна робота	(10 балів)	(12 балів)	(12 балів)	
Види поточн. контр.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	

Разом: 208 бали.

Коефіцієнт: (2.08) 208:2.08=100